

FÖRETAGAROMBUDSMANNEN
Den Nya Valfärden
Box 5625
114 86 Stockholm
Tel 08-545 038 10
Fax 08-611 35 62
E-post: fo@dnv.se
Hemsida: www.dnv.se

Utredning
Datum: 2001-07-04
Ärendenr: FO-2001-008
Se även utredning

Fotvårdare motarbetas av vårdcentral

Sammanfattning

Landstinget i Dalarna valde, på olagliga grunder, att inte förnya sitt entreprenadavtal med Hagalunds Fotvård i Borlänge. Efter stöd från Konkurrenskommissionen lyckades Laimi Sandell, ägare till Hagalunds Fotvård, förmå landstinget att ändra sitt beslut och teckna avtal. Men en av de remitterande vårdcentralerna i Borlänge hälso- och sjukvårdsområde, Kvarnsveden, vägrar att remittera patienter till Hagalunds Fotvård trots att patienterna begär det och trots att landstinget beslutat att patienterna ska ha rätt att välja specialistmottagning då remiss utfärdas av primärvården.

Fallet

Fram till sommaren 2000 hade åtta fotvårdare i Borlänge hälso- och sjukvårdsområde entreprenadavtal med landstinget i Dalarna. En av dessa var Laimi Sandell på Hagalunds Fotvård. Avtalet innebar att fotvårdarna skulle behandla de patienter som remitterades från någon av de fyra vårdcentralerna i sjukvårdsområdet. Enligt avtalet skulle valet av fotvårdare göras av den remitterande sjukvårdspersonalen, men i praktiken tycks patienternas önskemål varit avgörande.

När avtalet skulle förnyas skickade Laimi Sandell in sitt anbud. Efter någon tid fick hon besked om att landstinget endast tecknat avtal med sex av de åtta fotvårdarna och att hon själv inte tillhörde den gruppen. Hon kunde inte förstå varför landstinget inte ville skriva avtal med henne. Hon är en av de mest kvalificerade fotvårdarna i sjukvårdsområdet och hon har, enligt egen uppfattning, bara nöjda kunder. Och några klagomål från de remitterade vårdcentralerna hade inte framförts.

Laimi Sandell tog kontakt med den privata expertgruppen Konkurrenskommissionen, vars jurister efter en undersökning av landstingets hantering av fallet drog slutsatsen att landstinget gjort en felaktig upphandling och att avtal under de givna förutsättningarna borde ha ingåtts med Hagalunds Fotvård och med den övriga behöriga fotvårdare som inte fått något avtal. Mot bakgrund av denna bedömning kontaktade Laimi Sandell landstinget och krävde å sina egna och den andra fotvårdarens vägnar att få ett

avtal. Dessutom klagade åtminstone en av de patienter som varit kund hos Hagalunds Fotvård. Landstinget ändrade sig och tecknade avtal med Laimi Sandell och hennes kollega.

Det är inte omöjligt att en del befattningshavare inom landstinget redan tidigare retat sig på Laimi Sandell. Hon har under lång tid fört en kampanj för krav på höjd kompetens för fotvårdare. Den kampanjen har i åtminstone ett fall lett till att hon hamnat i en hätsk dispyt med en person som påstås ha visst inflytande över landstinget i fotvårdsfrågor. Rent allmänt uppfattar sig Laimi Sandell som kontroversiell. "Jag är uppkäftig", säger hon som delförklaring till att hon inte förrän efter påtryckningarna fick något avtal med landstinget. Påtryckningarna har rimligtvis inte gjort henne mindre kontroversiell.

Sedan avtalet tecknats valde en av de fyra remitterande vårdcentralerna, Kvarnsveden, att inte remittera några patienter till Hagalunds Fotvård trots att många patienter ville det. Även några av de övriga fotvårdarna har nekats patienter av Kvarnsveden. Någon motsvarande bojkott utövades inte mot Hagalunds Fotvård av de övriga tre vårdcentralerna.

I december 2000 beslöt landstingsfullmäktige i Dalarna att införa valfrihet för patienterna. Valfriheten innebar bland annat följande:

- "Vid remittering till specialistvård erbjuds patienterna att välja specialistmottagning inom länet förutsatt att remiss är utfärdad av primärvården..."

- "Vid behov av vård erbjuds patienterna att välja vårdcentral inom länet."

Dalarnas valfrihetsreform ledde emellertid inte till att Kvarnsveden avbröt bojkotten mot Hagalunds Fotvård. Däremot började lokaltidningarna intressera sig för situationen. "Styrningen av patienter har orsakat förtvivlan hos vårddagarna och ilska hos de bortvalda", skrev Borlänge Tidning. Den ansvariga diabetessköterskan på Kvarnsveden bekräftar till tidningen att vårdcentralen i strid med landstingets valfrihetsbeslut bestämt att inte remittera till alla de fotvårdare med vilka landstinget ingått avtal: "Självklart önskar jag att alla patienter fick gå till den terapeut de vill, men sådana valmöjligheter har jag inte. För mig handlar det om att följa vårdcentralsledningens direktiv."

Laimi Sandell säger att hon haft en mindre kontrovers med den person som sommaren 2000 tillträdde som chef för Kvarnsveden.

Olika representanter för Kvarnsvedens ledning har därefter till pressen framfört olika synpunkter på saken. Först anfördes att det hela var ett missförstånd och att även Kvarnsvedens patienter skulle få välja fotvårdare. När sedan detta löfte inte infriades anförde Kvarnsvedens ledning att vissa av fotvårdarna skickat felaktiga räkningar, brutit mot avtal samt vidare att Kvarnsveden misstänkte att några av fotvårdarna instiftat en brottslig anbudskartell. Dessa anklagelser mot Hagalunds Fotvård och eventuellt mot andra fotvårdare följdes emellertid inte upp med polisanmälningar eller klagomål enligt entreprenadavtalet eller

andra mer formella åtgärder. Kvarnsveden nöjde sig med fortsatt bojkott.

Ännu i juni 2001 pågick bojkotten. Några av Laimi Sandells gamla fotvårdspatienter valde att gå till henne och betala för vården ur egen ficka i stället för att anlita den fotvårdare som anbefallts av Kvarnsveden. Visserligen hade dessa patienter i enlighet med valfrihetsrevolutionen kunnat vända sig till en annan vårdcentral och därigenom fått gratis behandling hos Laimi Sandell, men ingen hade gjort det. "Många gamla människor vågar inte utnyttja sina rättigheter på det sättet", sa Laimi Sandell, "de är rädda för att i så fall bli illa behandlade av vårdpersonalen."

Företagarombudsmannens bedömning

Företagarombudsmannen är en privat grupp som inom ramen för Stiftelsen Den Nya Välfärden verkar för ett bättre företagarklimat i Sverige.

Landstinget i Dalarna har beretts tillfälle att framföra sina synpunkter i ärendet, men valt att inte yttra sig.

- Kvarnsvedens bojkott mot Hagalunds Fotvård och andra fotvårdare är stötande, säger Företagarombudsmannen. Den strider både mot patienternas önskemål och landstingets beslut om valfrihet.

- Konflikten förefaller vara motiverade av personliga tyckanden bland olika befattningshavare snarare än av sakskalet. Så får myndigheter inte bete sig. I sin remisshantering är Kvarnsveden en myndighet, som måste vara strikt opartisk och inte låta sina känslor ta överhanden.

- Det är anmärkningsvärt att landstinget i Dalarna inte ingripit mot Kvarnsveden, som satt sig över landstingsfullmäktiges beslut, avslutar Företagarombudsmannen.

I Företagarombudsmannens bedömning deltog Clas Nordström, Camille Forslund, Tommy Adamsson, Edward Waller, Patrik Engellau och Monica Werenfels Röttorp.

[Se även pressmeddelande](#)